

Címzett: Nemzeti adatvédelem és Információszabadság Hatóság

Tárgy: A közérdekű adatok megismerésének alaptörvény-ellenes korlátozását jelentő módosító javaslatról szóló tájékoztatás

Tisztelt Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság!

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló T/6352. számú törvényjavaslathoz Font Sándor kormánypárti képviselő által 2012. március 27. napján benyújtott módosító javaslata¹ a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog további korlátozását irányozza az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Ijtv.) 27.§ (2) bekezdésének módosításával.

A módosító javaslat 3. pontja felhatalmazást kíván adni arra, hogy **az információszabadságot az adatfajták meghatározásával törvény az adatok közérthető formában történő megismeréséhez szükséges szakértelem igénybevételére tekintettel korlátozhassa.**

Az Ijtv. módosítása a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos alapjognak olyan új korlátozási lehetőségét nyitja meg, amely éles ellentétben áll az információszabadság alapcélkitűzéseivel és alkotmányos elveivel azáltal, hogy az adatok megismerhetőségét az információ közérthetőségétől teszi függővé.²

1. Az Ijtv. 30.§ (2) bekezdése értelmében az adatigénylésnek közérthető formában kell eleget tenni. A közérthetőség követelménye a megismerés szabadságát elősegítő, technikai jellegű előírás, mellyel összhangban az adatszolgáltatást úgy kell teljesíteni, hogy különösebb nehézségek nélkül az adatigénylő annak tartalmát megérthesse. Így például úgy kell

¹ <http://www.parlament.hu/irom39/06352/06352-0007.pdf>

² A közérthetőségről részletesen lásd: Szabó Máté Dániel: A Legfelsőbb Bíróság ítélete a parkolási cég gazdálkodásának átláthatóságáról – A nem kellő pontossággal megfogalmazott adatigénylés; Jogesetek Magyarázata, 2010/2, 28-29. o

felismerhetetlenné tenni az adatigénylő által meg nem ismerhető adatokat [Ijtv. 30.§ (1) bekezdés], hogy az ne tegye értelmezhetetlenné a nyilvánosság korlátozás alá nem tartozó információt.

2. A módosító javaslat paternalista szemlélete relativizálja az információszabadságot. Van egy olyan olvasata is az előterjesztésnek, miszerint, ha az adatigénylő rendelkezik a kellő szakértelemmel – például az adat tárgyához kapcsolódó felsőfokú végzettséggel – akkor nem tagadható meg az adatigénylés. A módosító javaslat a megkülönböztetés tilalmába ütközik.

A TASZ elfogadhatatlannak tartja, hogy az állam átlátható működését azon az alapon korlátozza a jogalkotó, hogy az adatigénylő polgár nem rendelkezik megfelelő szakismeretekkel, és ezért nem tudja értelmezni, használni az adatokat. A közfeladatot ellátó szervekkel támasztott elvárás ezzel éppen ellentétes: az adatok esetleges kétértelmősége esetében elő kellene segítenie a közérdekű adatok megértését. Az adatkezelőknek ez a magatartása állhat összhangban az Ijtv. 32.§-ban foglalt közvélemény pontos tájékoztatásának elősegítését előíró követelményével.

3. A közérdekű adatigénylést nem kell indokolnia az adatigénylőnek, az adatszolgáltatásnak a gyakorlatban előforduló indoklási kötelezettséghez kötése törvényellenes. Szélsőségesen fogalmazva akár a szobánk kitapétázásához is kérhetjük állami vagy önkormányzati szerződések másolatát. Ebből az is következik, hogy akár egyszerű, készletező adatgyűjtés céljából is igényelhetünk adatokat, nem feltétele a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog gyakorlásának az, hogy a megszerzett ismereteket – szakmai vagy közéleti tevékenységünk során, az egyéni képességeinknek megfelelően - ténylegesen hasznosítsuk.

4. A módosító javaslat nincsen tekintettel továbbá az Ijtv. belső koherenciájára. A 30.§ (2) bekezdése szerint ugyanis nem lehet elutasítani az adatigénylést arra hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni. Ezt a rendelkezést Font Sándor által jegyzett iromány érintetlenül hagyja.

5. A módosító javaslat semmibe veszi az információszabadság alapvető célját, nevezetesen az állam és a polgárok között fennálló aszimmetrikus információs helyzet mérséklésére való törekvést. Jellemzően az adatigénylő nem rendelkezik ismeretekkel az állam tevékenységéről,

és ezért kér információkat. Az ismeretek birtoklása révén az állam hatalmi előnyét hivatott ellensúlyozni a közérdekű adatok megismerhetőségének a joga. A nyilvánosság főszabálya alóli kivételek lehetősége már önmagában az információs kiegyensúlyozatlanságot növeli tovább, a módosító javaslat azonban a további korlátozásnak egy cinikus alapját teremti meg azzal, hogy felhatalmazza a jogalkotót szektorális törvények megalkotására, amely szakértelem alapján, önkényesen minősítenek adatokat nyilvánosság elől elzárhatónak.

Tisztelt Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság! A TASZ arra kéri a T. Hatóságot, hogy az alapjogvédelemnek az adatvédelmi ombudsman megszüntetése következtében való intézményi gyengülését határozott fellépésével pótolja. Kérjük a T. Hatóságot, hogy gyakorolja az Ijtv. 38.§ (4) bekezdésében biztosított jogkörét, és tegyen javaslatot az Országgyűlésnek a módosító javaslat elutasítására.

Budapest, 2012. március 28.

Tisztelettel,

Dr. Dénes Balázs

Elnök

Hüttl Tivadar

Adatvédelem és Információszabadság

Programvezető